

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„EDINOST“
leto je 6 gld., za po-
dobitavo pri opravi-
6 kr. — Naročnine, res.

at na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse
let. za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se
dajajo v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po
6 kr. — Verste prejema Opravišče, via Torrente, „Nova tiskarna“.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu „via Torrente“ „Nuova Tipografia“; vsak mora biti
frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izdajati (razne vrste nazna-
nila in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi
črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Temeljni pojmovi prave državne politike.

X.

(Dolje.)

Da se Avstrija tako stalno usta-
novi na Balkanu, kakor je želeli,
temu je treba, da se ona sporazume
z Rusijo, kar smo mi že večkrat
poudarjali, tudi tistikrat, ko se je
sklopila zveza z Nemčijo in Italijo
in so vsi časniki pisali, da je ta zveza
obrnena proti Rusiji. Mej Avstrijo in
Rusijo se mora izvršiti taka poravnava,
da ima vsaka obeh vlasti prosto roko
do neke meje; tako na priliko bi se
Avstrija ne imela prav nič vtikati v
zadeve Črnega morja, Carigrada, Bul-
garije in Rumunije, Rusija pa bi mo-
rala prepustiti Avstriji prosto pot do
Soluna in upliv na one države, ki so
za to črto. Naše menenje je, da bi se
na tem potu doseglo trajno sporazu-
menje in to je posebno Avstriji silno
potrebno.

Vidi se, da so v zadnjem času
naši državniki tudi to spoznali, kajti
približali so Avstrijo Rusiji in zad-
nji dogodki v podonavskih državah
dajo sklepati na bližino, ali pa uže
izvršeno poravnavo mej obema drža-
vama. Želeli je na vsak način, da se
to, kar mi le menimo, tudi v odlo-
čilnem trenutku obistini.

Avstrija bi se potem lahko dobro
utrdila na Balkanu, kar bi se nasla-
njala na Dalmacijo, Bosno, Hercego-
vino, in vse druge dežele ob jadrans-
kem morju pa tija do egejskega
morja postale bi sčasoma njene, ali
pa od nje manj ali več odvisne. Tudi
Albanijo, po kateri preži Italija, Av-
strija ne sme spustiti iz rok, ker
drugače bi ji Italija lahko prekrizala
vse politične in trgovske cilje na

Balkanu in na jadranskem morju. Zu-
nanja politika Avstrije pa mora biti
v soglasju z notranjo in narobe.

Res je, da nesrečni Beustov dua-
lizem mnogo zavira plodno politiko
na Balkanu, kajti madjarski šovinisti
sanjajo o tem, da bi vse dežele, ka-
tere Avstrija pridobi na Balkanu, pri-
klopile se Madjar-Orszagu; toda to bi
bilo nevarno, in bi ustavljalo vsak
napredek v tamošnjih deželah. — A
drugo prašanje je tudi to, ako bi Ma-
djarom samim prehitro ne odklenkalo,
ako bi si nakopali še novih, njim so-
vražnih Slovanov na glavo, katera
jih uže po samih Hrvatih boli. — Mi
vidimo, da so odločilni krogi sami v
zadregi zaradi konečne aneksije Bosne
in Hercegovine, ali iz te zadrege si
bode treba prej ali slej vendar le po-
magati. Vsa denašnja osnova Avstrije
je potrebna spremembe v federalistič-
nem zmislu. — Namesto sedanjih de-
legacij naj bi se osnoval pravi cen-
tralni parlament s sedežem na Dunaju,
v tem parlamentu naj bi se obravna-
vale vse skupne zadeve. — Celokup-
nost države terja, da vodijo te zadeve
tri ministerstva, namreč: ministerstvo
zunanjih zadev, ministerstvo financ in
ministerstvo za vojsko. Namesto do-
sedanje sisteme doprineskov (kvot) za
skupne troške bi se morali uvesti
dvojni davki, državni in deželski; za
vso Avstrijo pa bi moralo obstati le
eno finančno ministerstvo, kateremu
bi morale biti podrejene vse davkar-
ske zadeve vse države. — Male dežele
ali kronovine bi se morale združiti v
veče grupe, kolikor mogoče na pod-
lagi narodnosti. — Vsaka taka grupa
dežel bi morala imeti svoj deželni
zbor in svojega kancelarja v Beču pri
skupnem ministerstvu, kateri kancelar
bi imel glas v ministerskem svetu.

Sploh pa bi moralo veljati načelo:
centralizem gledé financ, zunanjih
zadev, vojaštva in trgovine in sploh
gledé ustavnih zadev, ali popolna av-
tonomija dežel gledé njih notranje
uprave. — Deželni odbori pa naj bi
popolnoma nadomestovali sedanje po-
litične oblasti, kajti na tak način,
kakor so sedaj ustanovljeni ti zbori,
narastlo je deželam le breme, uprava
je postala predraga, ker zraven tega
avtonomnega aparata deluje še ves
vladni aparat iz poprejšnjih časov;
vsa uprava je preveč komplicirana,
težavna, deluje slabo in strašno dosti
stane.

Ako bode kedaj ona znamenita
komisija, ki ima staviti nasvete, kako
bi se olajšala uprava in kako bi se
dalo kaj prištediti na upravnih troških,
res stavila svoje predloge, ne bode
mogla prezirati fakta, da je denašnja
politična uprava predraga in pre-
okorna.

To vse je le površno in v glavnih
potezah nasvetovano, natančnejše o tem,
kako bi se morala Avstrija uravnati,
pisali smo uže pri drugej priliki in
ponudi se nam še prilika, da bomo
pisali kesneje; le to hočemo še enkrat
konštarirati, da se more Avstrija le
na podlagi federalizma tako pre-
ustrojiti, da bode odgovarjala svobodi,
narodnemu pravu in duhu časa, ker
druge podlage za Avstrijo in njen
varni obstoj ne more najti noben
državnik. Ali Avstrija postane s tem,
da si priklupi nekatere Balkanske
dežele še bolj slovanska vlast, kakor
je dosedaj, zaradi tega pa mora po-
seben na svojem jugu in izrečno v
Primorskih deželah Slovanstvo pod-
pirati z vso močjo, da z njim prerene
najnevarnejšega konkurenta na Adriji,
kateri konkurent denes sili uže tudi

v Albanijo, vsled česar je jasno vsa-
kemu slepcu, da namerava Italija sčas-
oma Avstrijo odrinoti od jadranskega
morja, zatorej še enkrat: »Čuvajte
ognja, ako nočete pogoreti.« Nastane
pa prašanje: v kako razmero bi mo-
rale stopiti na novo prisvojene dežele
na Balkanu k drugim deželam.

Mi menimo, da Ogerskej ne bi
se imele priklopiti; uzroke smo malo
više omenili; a naravno bi bilo njih
združenje z Hrvatsko; a to le potem,
ako bi bil uže uveden pravi federali-
zizem v Avstriji in bi Hrvatska uže
bila posebna grupa v tej državi. Južni
Slovani, posebno pa Hrvati so od
nekdan bili dobri Avstrijci, a nikoli
niso hoteli znati za Madjar-Orszag;
oni so 1848, 1859 in 1866 radi pre-
livali kri za Avstrijo, a baš spomini
na 1848. leto so jim ostali globoko
utisnjeni. Hrvat pozna le Beč in dvo-
glavega orla in to ni slabo za državo,
to menenje, to prepričanje je treba
obdržati živo v interesu države in
dinastije.

Kakor Hrvatom, tudi drugim
Slovanom na Balkanu ne imponira
Pešta, pač pa Beč, oni mrzijo na
Ogre in prav zato se na nje ne more
vplivati moralno, ako ne s pomočjo
sorodne Hrvatske. — A to se zopet
ne more goditi, ako ni dognano in
zatejeno ono, da je Hrvatska del
federativne Avstrije in kot tak uživa
popolnoma vsa svoja zgodovinska prava
in svojo popolno narodno neodvisnost.

(Konec prih.)

Namesto županov — črednike

Ko je naš poslanec, g. Nahergoj, v
predzadnji seji zavrnol g. Burgstallerja,
češ, da kakor okoliški poslanec ne bi se

odkrije se, prekrsti ter pobožno moli za
carja — katuško i otečestvo. Poleg dveh
omenjenih zvonov ima Moskva matuška
še celo vrsto velikanskih zvonov. Pripo-
veduje se, da ima to mesto toliko cerkva,
kolikor je dni v letu; pri vsakej cerkvi
pa je večje ali manje število zvonov.
Kakšno li more biti šumeje, kadar se o
posebnih svečanostih in praznikih na je-
denkrat oglašé vsi ti bronasti pevci! Kako
čarovit prizor tudi za oko, če se v istem
trenotju zamakne v pozlačene glave toli
gorostasnih zvonikov! O sveto slovansko
mesto! čuvaj te Bog vsake nezdore!

Iz vsega rečenega se lahko spozna,
da neguje Slovan prav v velikej meri bro-
nasto petje.

Se posebno pri nas na Slovenskem
je kaj živahno tekmovalje, katera občina
s zvonovi druge nadkrili; temu je tudi
največji vzrok, da se pri nas nahaja še
precej novih zvonov. Če napravijo Ostro-
žani nov zvon, Suhorčani ga tudi morajo,
le da ho mnogo težji od Ostroškega...
Neki prijatelj se mi je pritožil, da je vse
to le ljudska trma; kupujejo si zvonove,
kajih toli nujno ne potrebujejo, in to v
slabih letinah, ko še davkov zmóči ne
morejo.

Slovenecem je največ zvonov ulih g.
Samasa tam gori v belej Ljubljani. Pos-
lednja leta pa je vdobil več konkuren-
tov. Meni se to prav zdi; vsaj je bil g.
Samasa svoje dni, kakor se je čitalo —
pravcati nemškutar; zdaj pa se je baje
poboljšal. No da, z nami bodi, z nami
hodi, kdor hoče prislužiti naš novec. Duh

PODLISTEK.

Novi bronasti bratje.

Velik ponos imajo nekateri farani na
svojo veliko in lepo cerkev. V drugem
kralju se ponašajo s krasnimi orgljami.
(Orglje, beseda latinska; po naščini bi se
reko: »šumelec; majhnim na usta pravijo
po nekajih krajih »šumelice«.) Zopet kje
v tretjej občini ne morejo prehljati svojih
zvonov, ki mlo pojo, kakor bi bili iz naj-
čistejšega srebra zlit. Opazuje se v tem
tudi prav živo tekmovalje.

Slovani sploh imajo posebno veselje
do zvonov. A to ima tudi svoje opravilne
uzroke. Največjih »šumel« ali orgelj pri
nas ne slišiš dalje nego četrt ure; a lepo
doneče zvonjenje skrivnostno ti mrmra na
ubo v daljavo štirih do petih ur. Najkras-
nejša cerkev nema na to toliko časa moč-
nega upliva, dokler jo znotraj dobro in
pazljivo ne premotriš. Človeško petje, žvr-
golenje i ščebetanje drobnih pticic te gane
samo takrat, kadar vse to bolj blizu po-
slušaš. A mili glas zvona te spremlja po
vseh potih in krajih; slišiš ga po dnevu
in po noči; o lepem in slabem vremenu;
v sreči in nesreči; on te povsod spremlja
kot božji zvesti prijatelj in dober voditelj.
Domač zvon ti zapeje mlo pesem ter
vdahne pobožno misel i željo, da se za-
makneš v gorečo molitev. Čestokrat te za-
ziblje v sladko spanje — v sladko tola-

žilo; a prebudi te odpočitega i okreпча-
nega za novo delo.

V človeškem življenju so ozbiljni tre-
notki, v kojih bi vse muzike in vse petje
na svetu ne moglo na človeško srce toliko
vplivati, kolikor premore verni glas do-
mačega zvona. Kadar človek odhaja z
doma daleč tja v široki svet, kako ga v
srce gane, ako zasliši v slovo domači zvon
v onem trenutku, ko se zadnjič ozre z
vrha gore ali hriba nazaj v domačo vas
— nazaj čez domačo zeleno dolino! Kadar
pa se zopet vrača po dolgem času k svojim
domov, kako prijetno mu doni prvi pozdrav
raz domačega stolpa! Kadar umre komu
drago srčice, za kojim krvavi ljubeča duša,
n. pr. matere po zgubljenem detetu itd.
aj, aj! kako tužno pesem poje takrat bro-
nasti bratec, izjemajoč tužnemu gorke
solzice iz oči.

Zvonovi so nam prava živa podoba
soglasja in edinstva. Kadar koli zaslišimo
glas zvonov, spomnimo se, da nam je treba
težiti i živeti v vso dušo za narodno edinstvo
i slovansko vsajemnost. V tem osiru naj
zvonovi po vsem slovanskem svetu v precej
vrsti na nas vplivajo.

Se nekaj. Rimski pregovor pravi, da
ljudski glas je božji glas. Jaz pa trdim,
da ljudski glas ni vselej božji glas. Ako
n. pr. zalaja pes v tihej noči na konci
vasi, vsa druga vaška psata se takoj oglašé
neznajčo nobenega uzroka zato; hočem
reči: ljudstvo največkrat premleva to, kar
sliši, je li resnično ali ne. V srednem
veku je ljudstvo naščevano včasih prav
jednoglasno zagrmelo: »Na grmado s

copernicol ker nam nesrečo napravilja
doma in na polji. No, in ta ljudski glas
naj bi bil Bogu po volji? pravici božje
všeč? da zgori nedolžna žrtve na ognji?
Hú! Jaz pravim, da je zvonov glas bolj
božji, nego je čestokrat ljudski glas. Zvon
govori odkrito naravnim potom do človeš-
kega srca; ljudski glas pa je lahko grda
laž, lahko prava zmeda bolnih možgan in
čudni metež spridenega srca. Zvon je živ
božji glas!

Vsak zavedni rojak ima v spominu
trajne zvonove. Najprvo domače, katerih
navadno ne more prehljati; ako pa so na
slabem glasu — najrajše krene z govorom
na drugi predmet, kadar se začne razgo-
vor o zvonih. Drugi zvonovi so »tisti« Zagor-
ski v narodnej pesmi: »Bom šel na pla-
nine. Na strme goré, Bom slišal od daleč
Zagorske zvone« itd. Ta narodna pesem
Zagorskih zvonov, ki »premilo pojo«, ni
samo našemu slovanskemu ljudstvu sploh
znana, nego smelo trdim, da ova krasna
narodna popevka doni daleč po slovans-
kem svetu. Tretji svetovno znani veli-
kanski zvonovi so tam v srcu svete Rusije
— v belokamenaji Moskvi. Tu je največji
zvon na svetu, »Ivan Veliki« imenovan;
isti tehtja 4000 (štiri tisoč) naših starih
centov. Čital sem, da bi lahko pod njim
50 parov ljudi plesalo ali rajalo. Drugi
zvon v istem mestu je »Novi zvon«, teht-
tajoč 1440, a kembelj njegov 42 centov.
Ta zvon zadoni gromu jednako samo
dvakrat v letu, namreč v božičnih i ve-
likonočnih svetkovinah. Vsak istiniti Rus,
zaslišavši veličanstveni glas tega zvona,

smel veseliti dovoljenja, da si okoličani smejo voliti svoje *črednike*, ko mu je vendar znano, da jim je mestni zbor vzel starodavno pravico, da si smejo voliti svoje *župane*, govoril je nam in gotovo tudi vsem zavednim okoličanom iz srca. Mi prašamo torej: Ni li največja ironija, da mestni zbor v današnjem stoletju sklepa, da si morajo okoličani voliti *črednike*, ko je vendar znano, da so paše v okolici tako majhne in omejene, da se živina niti ne more več pasti in ko velja načelo, da se pašniki, kolikor to le gre, razdele mej občinarje ter spremené v vinograde, njive in senožeti. Pravo gospodarsko načelo terja, da se v tržaški okolici pozgode vse one goščave, ki so bolj oddaljene od vasi in so prekamene za drugo rabo; vse boljše kose občinskih zemljišč pa da se razdele mej občinarje. — Naši okoličani rabijo pred vsem živino za mlekarstvo; krave pa dajo le potem dosti in dobrega mleka, ako so rejene se senom in hranjene v čistih hlevih. — Zatorej se jim ni toliko zanašati na pašo, ampak boljše bi bilo, ko bi vsak okoličan imel svojo senožet in se ne zanašal na pašo. S tem bi imel več gnoja in obče boljši dohodek. — Ali tudi v slučaju, ko bi kedo hotel pasti na jesen, ni treba v ta namen posebnih, izvoljenih *črednikov*; — gospodarji lahko sami skupno postavijo svojega pastirja in ga plačajo, kakor je to bila od nekdaj navada. — Namesto, da se gosp. B. poteza za *črednika*, bilo bi boljše, da bi se potezal za malo kmetijsko šolo s poskuševalnim zemljiščem kde v okolici, da bi se okoličani učili, kako bi se dala dobro izkoristiti mnoga zapuščená ali neobdelana zemljišča v okolici, in kako bi se dalo iz njih dobivati kolikor mogoče velike dobičke. To bi bilo na svojem mestu v tem stoletju, a ne *črednik*.

Da se pa v mestnem zboru v tem stoletju sklepa o *črednikih*, dokaz je, da se naši mestni očetje pač razumejo pri kupovanju kave, pomeranč in cveč, ali pri jezdarji; a da niso nikakor na površju današnjega napredka v kmetijstvu. Sramota zaradi takih rakovemu gibanju podobnih sklepov pač ne zadene okoličanov, ampak one, ki so kaj takega sklenoli, in žalostno je zadoleti, da se je našel le en *Nabergaj*, ki je protestoval proti takim sklepom, ki bi jejo v obraz pravici in pravemu in racionalnemu gospodarstvu. Ako pa je už: iz praktičnega stališča omejen sklep zavržljiv, toliko bolj pa je zavržljiv iz stališča prava in morale.

Ni lepo in moralno, da se mestni zastop, skoraj bi rekli, norca dela iz enega dela tržaškega prebivalstva, le zaradi tega, ker so Slovani; češ: »ker zahtevajo zopet *župane*, dajmo jim jih v obliki *črednikov*.« — Tako bezobzirno postopanje dela združbo mej okoličani in noben resen zastop nema plokica, ni namena, da en del svojih volilcev zaničuje in draži. Tako postopanje se mora prej ali slej maščevati nad vsem mestom, ker po takem postopanju nastane mržnja mej enim in drugim delom prebivalstva in niti se hudo sovraštvo ene narodnosti proti drugej. — Zato pa ozbiljno obsojamo enako postopanje in kličemo gospodi, ki dela v Trstu Slovanom nasprotno politiko: Če nočete uže spoštovati okoličanov kot svojih someščanov ali sodeželanov, pustite rajše, da se ločijo od mesta; oni bodo materialno in duševno boljše stali z lastno svojo upravo, nego na stojé zdaj. Tudi jim potem ta gospoda ne bo mogla očitati, da jim kaj daruje, kakor jim zdaj očita vsako kost, katero jim od bogate mize zaluda.

Gospodje, čas bi bil, da obračunimo; dajte okoličanom lastno upravo, lastne

župane, katere so imeli iz starodavnih časov, *črednike* pa si obdržite sami, da jih postavite v prahistorični muzej.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Deželni zbori so s cesarskim patentom od 2. t. m. sklicani, in sicer istrski in goriško-gradiščanski na 9., dalmatinski in tirolski na 16. junija, moravski na 10. in bukovinski na 22. julija.

Nekdanji avstrijski finančni minister graf Larš, eden najbogatejših avstrijskih kavalirjev, umrl je ta teden v Lampportu na Angleškem.

Nemško liberalna stranka, ki je nedavno še bila v Avstriji vsemogočna, in ki se je po zgubi vladnega vesla tolikokrat prelevila, stoji ob jami, katero si je sama skopala. Nje pristaši v posposkeji zbornici so jo zapustili, ker so v sejah zadnjega zasedanja drugače glasovali, nego zedinjena levica poslanske zbornice. Ta trdnjava, na katero so se toliko upirali, padla je tedaj. A to še ni vse. Vrste nekdanjih ustavovercev so v popolnem neredu, tako sicer, da jih nobeden več v red ne spravi. Starega generala Herbstova vojaki so pobegnoli večinoma v Schönererjev tabor, v katerem so vrgli pod klop ustavoverni prapor ter na drog privezali nemško zastavo, na suknjo pripeli plavice i pred vsem napovedali vojno — judom, najzvestejšim pristašem liberalne stranke. Judovska liberalna stranka tedaj nikakor ne more pošiljati svojih bojnikov Schönererju v pomoč, in Plener, rojeni finančni minister, kateremu pa se doslej še nobena finančna operacija ni posrečila, hoče zdaj ustvariti novo stranko, nek prastari nemški klub, iz katerega srede bi se prerodila Avstrija, to se pravi z drugimi besedami: postal bi Plener finančni minister. Zedinjena levica je tedaj podobna starega grada razvalinam, in kar se s temi godi, to je zadelo tudi njo. Kar je pri teh razvalinah še kaj vredno, in vrednosti je še marsikaj, to se porabi državi v korist, drugo pa čas in podnebnje ugonobi.

Hrvatska narodna stranka je imela 4. t. m. pogovor ter sklenola, da bo v deželnem zboru zlošno postopala, v sed česar je izrekel Krestič, da ostane načelnik deželnega zbora. K pogovoru je prišel tudi ban in bil z veseljem pozdravljen.

Hrvatski deželni zbor se je 5. t. m. odprl; predsedoval je načelnikov namestnik Horvat. Poslanci so bili vsi pričujoči ter so kraljevo pismo stojé poslušali. Po čitanju tega pisma i napovedbi dnevnega reda za sejo dne 6. t. m. se je končala seja. Pri seji sta bila tudi ban in hrvatski minister. Kraljevo pismo izreka nado, da se deželni zbor posveti ustavnemu delu s tistim duhom, tisto zmrnostjo in tistim mirom, kakor je to spodobno pri tako ozbiljnem in domoljubnem delovanju.

napise, za koje smo največ hvale dolžni vrlému g. F. Fršili, ki nam je bil v tem oziru v pomoč.

Največji z napisom: »Bogu in sv. Lovrencu v čast, napravili so me Lokavčani l. 1884.« Srednji: »Sv. brata Ciril in Metod, kličita Slovane v sveto edinost!« Najmanjši: »Marija brez madeža spočeta, prosí Boga za nas!« Smelo pravim, da so Lokavški zvonovi na Vipavskem prvi za onimi Mamke božje v Logu ne le po teži in velikosti, temuč tudi po krasnem glasu. Ke so novi zvonovi prvič zapeli, ganoli so nekega Lokavčana prav do srca in zapel je novo pesem novim bronastim bratom:

Če »muzike« vse zašumijo,
Vse strune mej petjem brenčijo,
Nikoli tako ne doné:
Kot orglje nebeške se milo glasé,
Lokavški zvonovi — o j bratje trije.
Bim bom bom, bim bom, —
O j bratje trije.
Potoki tako ne šumljajo,
Skrivnostno tako ne mrmrajo
Gromovi in gorski vihar:
Kot živi glasovi iz line vsekdar;
Če »jezik« le vdari na bronasto stvar.
Bim bom bom, bim bom, —
Na bronasto stvar.
Le pojte preljudi zvonovi;
Olmevajte topli bregovi
V dolino *vipavsko* na glas.
Zvonite nam v cerkev pred božji obraz;
In v srčno molitev zamaknite nas!
Bim bom bom, bim bom, —
Zamaknite nas.

V *Splitu* so več Italijanov zaprli, ker so provzročili zadnjič omenjeno pretepanje, katero je dalo zopet povod italijanskemu konzulu, da je italijanskej vladi o njem poročil.

Na *Ogorskem* se godé pri volitvah v državni zbor krvavi boji. V Kološvaru so bili 2. in 3. t. m. veliki neredi in pretepi, vsled česar so več oseb zaprli. — V György-Alfalu so se tudi stranke začele pretepati. Žandarmerija je hotela mir narediti, ali začeli so jo kamenati, da so bili štirji žandari hudo ranjeni, osem oseb pa ustreljenih.

Iz *Bosne* v Malo Azijo po okupaciji izseljenim Turkom se strašno hudo godí. Dali so jim tam majhen kos neplodne zemlje, na katerej je poljedelstvo tudi zaradi silne suše skoraj nemogoče; razen tega jim ne ugaja podnebje in ker ne znajo govoriti turški, podvrženi so največjim neprilikam. Tamošnji muhamedanci se malo brigajo za vero, postí druge običaje, turške gospé se sprehajajo z nepokritim obrazom po ulicah ter se rugajo naseljencem, katerim se to stúdi. Zdaj se kesajo, da so zapustili rojstveno deželo, v katerej se jim je take dobro godilo.

Vnanje dežele.

Ruska carica je na povratku v Rusijo prišla 4. t. m. v Berlin, kder jo je na kolodvoru sprejel nemški cesar z vso svojo obitelji in spremil v palačo ruskega poslanstva. Ljudstvo je carico navdušeno pozdravilo. Potem je bil carici na čast pri nemškem cesarju obed, h kateremu so bile povabljene navzoče velike kneginje, udje kraljeve hiše in osobe ruskega poslanstva.

Ruska carica je bila zvečer pri operi, katera se je priredila njej na čast, potem pa se je poslovila od cesarja in kraljeve rodbine ter odpotovala v Peterburg.

Srbska vlada je zahtevala od bolgarske vlade v treh dneh zadoščenja, ker trpi srbske izseljence na mejah in dopušča, da ti delajo napade v srbsko zemljo in ker se je brezpravno prilastilo srbsko mejno stražišče. Ako se temu zahtevanju v omejenem obroku ne ustreže, ima srbski poslanec Bolgarijo zapustiti. — To je odločno in hudo pretenje, upamo vendar, da se spor poravná, ker posežejo vmes vele-vlasti, ako ne bi se mogli mirno pobogati zadevajoči vladi.

Bolgarska vlada je pritožbe srbske vlade zastran nespoštovanja mej, kakor neresnične, zavrnila in zahteva, naj Srbija svojo stražo onstran Timoka odpravi.

V *Srbiji* se je ustanovila narodna banka in prične svoje delovanje 15. t. m., kateri dan izda bankovce po 100 dinarjev (frankov).

V *Albaniji* dela italijanska stranka vedno večjo agitacijo za zedinjenje Albanije z Italijo. V južnej Italiji izhaja namreč list »Arnaut Bajragi« (Arbanaška zastava), v katerem se strastno zagovarja združenje

Albanije z Italijo. Popisuje se v tem listu, kako dobro se godí onim Arbanašem, kateri uže več stoletij žive v Napolju. Turške oblasti so zaplenole več tisoč tiskov tega časnika ter je ta list v Albaniji zabranjen. Poleg t-ga pa je v Albaniji jako viharo, rodovi so si v večnih bojih.

V *ahodnje Rumelije* novi *governor Krestović* je 5. t. m. prišel v Carigrad, da se pokloni sultanu.

V *italijanskej poslanskej zbornici* je 4. t. m. poslanec Camporeale vprašal, ali je res, da se na Marokanskem pripravljajo dogodbe, ki predrugačijo politično stanje dežele. Mancini je zagotovil, da na to prašanje odgovori v prvi prihodnji seji.

V *Rimu* so 3. t. m. zopet slavili Garibaldia, vendar ni bilo posebnih demonstracij zoper Avstrijo.

Tako poročajo italijanski vladi prijazni časniki, od druge strani pa glas drugače zvoni; trdi se namreč, da je bil velik spre-vod, ki se je pomikal s trga delu popolo-proti kapitolu; prvi sošli v sprevedu obrtniški učenci in poulična drhal, ki je neizrečeno kričala; za to petdeset Garibaldincev v rudečih košuljah in umazanej obleki, za temi okoli trideset društev s prapori. Dramatično vseučiliščno društvo, katerega ud je bil Oberdank, neslo je na drugo črn ovoj, namesto prapora. Na enem praporu so stale besede: »Društvo Tržačanov«. Bilo je povsod veliko kričanje, kričali so vse vprek: »Vrag vzemi sveto alijanco, živio Garibaldi«, tudi se je slišal ironični klic: »Živela Avstrija«. Pri palači avstrijsko-ogerskega poslanca so se čuli glasovi: »Živelo Tridentinsko in Trste«, i nastalo je grozno kričanje in čula se vsakovrstna zasramovanja in neusmiljeno žvižganje in brlizganje. Mnóžica se je vedla, kakor pijana poulična drhal, začela zasramovati s pomolov gledajoče gospé z vskliki: »Vrag vzemi prijateljice Vatikana.«

Došedši sprovod na kapitol, nastal je tak nered, da noben govornik ni mogel do besede priti. — Tako se česti Garibaldi!

V *Barceloni na Španjskem* so 5. t. m. na sprehajališči Rambla užgali z dinamitom napolnjeno paklensko mašino, ki je enega sprehajalca hudo ranila in več poslopij poškodovala.

Francosko kitajska pogodba je sprejeta ter se v malo dneh podpisé.

DOPISI.

Izpod Volnika 3. junija. — Sreča te išče Da ubega kraška raja, tudi tebi veljajo te besede i srčno bolest čutilm, ko zrem v tvojo bodočnost. Tebi, v času napredka, mrzijo se dnovi! A kde vzroka iskati? Dandenes obstojajo postave, koje kuje kmet po svojih vodnikih. Ni li to dobro? Da predobro je, ako so njega voditelji moške pravga duha i preblazega srca. Javno mi je vendar obsojati mržnjo voditeljev kraškega roda. Visoki deželni odbor je pred nekoliko časom povabil županstva, da nasvetujejo, o čem bi se poselski red spremenil. O tem prevažnem prašanju bi umestno bilo, da bi naši župani napravili poseben shod, po vzgledu županov ajdovskega okraja. A zaman sem pričakoval tega probujenja. Se združenimi močmi bi se dalo doseči to, kar je posameznim nemogoče, kajti ko hode potrjena poselska postava, mine zlati čas.

Poselska postava je z domovinsko v tesnej zvezi; iz teh izvira propad i blagostanje vasi, okrajev, dežel i celo držav. — Oni prevzročujejo našim posestnikom premnogo bede, osobito, kder tlačí vaščane ubožstvo, da morajo s trebuhom za kruhom, in kder biva popačeno ljudstvo.

Vsed domovinske postave morajo občine skrbeti za vzdrževanje svojih ubogih onemoglih i spridenih.

Dokler delavci sluzijo, preskrbujejo se; čestokrat pogrenejo po griu več nego treba; može se in se ženijo, veseli so in ukajo; a ko zbole, onemorejo, mora njih domovinska občina za vzdrževanje v bolnišnicah ali pa preživenje v domačiji skrbeti. da, mnogo doklad i stroškov plačevati. Oni, ki so v svojih mladih letih prislužili 1 do 2 f. na dan; oni ki so služili pri kakem bogatašu ko kmetje, oskbniki ali delavci, pridejo v bolezn i starosti z vsemi svojimi otroci na breme občinam. Tako pride tudi marsikateri spridenec i spridenka na oguljeno ramo posestnika. Evo dokaza: V nekej vasi na Krasi provzročila je 22 letna »vesela deklina« v jednem letu nad 200 gl (dvesto forintov) bolnišničnih stroškov. — Ko je bila po odgonu pripeljana v domačo vas, kristjansko poučeval jo je župan; a drugim ljudem je

Čuj *vere* nam sveti Lovrenc;

Up žari nam *Prvi Slovenec*;

V *ljubezni* Kraljica nas vži.

Trojica v soglasji — zvonovi ste vi:

Slovanom v edinost zvonite nam vsi!

Bim bom bom, bim bom, —

Zvonite nam vsi.

Če groza in strah nas navdaja,

Ko silna nevarnost nastaja:

Nam toča in ogenj preti,

Zakličite v pomoč nam Boga, ljudi;

Spod Čavna naj vsaka nesreča zbeži.

Bim bom bom, bim bom, —

Nesreča zbeži.

Ko zjutraj se zora napravlja,

Opoldne naj zvon nas pozdravlja;

Ko zvečer pa mračí se dan,

Pošepni v tolažbo prijatelj glasan:

Nad zvezdami dom je tvoj — ljubi zemljan.

Bim bom bom, bim bom, —

O ljubi zemljan.

Ko vgasne tú ogenj božanski,

Ki gori za narod slovanski

Nam v sreč je žarno ko kres;

Zapojte zvonovi premilo za res,

Dušico sprejmite do svetlih nebes!

Bim bom bom, bim bom, —

Do svetlih nebes.

H koncu pa naj še vsklíkнем:

Slava in hvala vrlim možakom, čast

Lokavčanom, da so priskrbeli krasno zvo-

nenje. S tem činom si je postavila občina

najlepši in dolgotrajajoči spomenik.

Slovanski rojaki! kadar pa bodele si

naročali novih zvonov pri tem ali onem

zvonarji, ne pozabite slovenskih napisov!

javila: »Naj govori župan kar hoče, jaz zaslužim na dan tudi 45 gl. He! in za to »deklino« morajo ubogi posestniki plačevati! — Tako raste ubožstvo i trpi morala. — Kam zagazimo i kde obličimo, ako ne hode pomagano še o pravem času; ako naši voditelji ne omislijo nujne pomoči?

Ker ni še visoki deželni odbor pretresoval poselske postave, polagam na srce deželnim poslancem, da bi vso pozornost obračali na to, da bi v vsakej večji vasi se ustanovila obč. ubožna hranilnica; da bi vsak ud človeštva, kateri je zmožen si česa prislužiti, od zaslužka za bolezn i starostni slučaj odrajava občinske hranilnici neke letne % od svoje službe.

Kakor je vsaka občina postavna družba, ki more skrbeti za zgoraj omenjene, tako bi morali postavno tudi služabniki i nepremožniki odrajavati občini, katerej so pristojni, letne odstotke od svoje službe.

V olajšavo tirjatve ovih %, morali bi gospodarji i gospodinjje poslov in »gojenke« koj jih sprejmo v službo, občinskemu glavarju naznaniti vse posle i . . . kakor tudi odrajavati zadevajoče %. Iz teh dohodkov bi se bolnišnični troški plačevali i premanjkljaj bi pa občine zalagale.

Z davki je preobložen naš posestnik, mej tem ko dninar brezskrbno uživa svoj zaslužek z upom, da onemogle kosti i mozeg v bolnišnici posveti svojej rojstvenej vasi in njej izroči tudi deco v oskrbovanje.

Dandanes je plačevanje bolnišničnih stroškov prava butara, ako se temu ne opomore, onemorejo naši unuki pod njihovo težo.

Vanderček.

Iz Hirske Bistrice, 5. junija. (Izv. dop.). — (Vode Trstu). Denes, mej tem ko to pišem, je komisija zarad vode Bistrice tukaj in se dogovarja; iz Trsta so prišli gg.: Candussio, načelnik magistrata, potem inženirji Geiringer in Richetti in pa simpatični Vipavec, slavofob asessor Pimpach. Tržaški inženirji so pravili, da so vse premerili in da ostane vode zadosti, ako Trst vzame vso vodo, katere prihaja po noči. — Ali vlada, in posebno naš skrbni glavar, g. Globočnik ni hotel tega verjeti in je pisal po dva imenitna geologa, dva univerzna profesorja, eden je iz Dunaja, drugi iz Grada; oba sta te dni na tihem prepotovala vso dolino in povsod merila ter se baje prepričala, da naše ljudstvo ne more pogrešati omenjene vode. Izrekla sta baje, da bi ob šuš prav težko bilo Trstu dajati ono množino vode, katero Tržačani potrebujejo. — Ali še druga ovira bo. — Recimo, da bi tudi to šlo iz geološkega stališča, smemo vendar dvomiti na tem, da ima Trst, akoprem bogato mesto, toliko denarja, da bi mogel riskirati za to vodo blizu 15 milijonov gl., kajti kakor se vidi, imajo srenje od Kastve pa gori do Senožč vse nek »jus« do te vode in torej vse skoraj bodo terjale ne male odškodnine; račun se, da bi te terjatve znašale od 5 do 6 milijonov gl. in še več; kde pa je potem drago napeljevanje, podzemeljska dela, kde inženirji, asessorji in še neki drugi gospodje Tržaški, ki vsi bi imeli svoj zaslužek pri tej vodil. Vse to bi požrlo gotovo še 7 do 9 milijonov. Jaz torej menim, da Vaši Tržaški gospodje od magistrata ostanejo še jutro tukaj, potem pa se prepričajo sami, da stvar ne pojde. Brezpotreben je torej prepis, ako damo ali ne damo vode, vse se gotovo razbije na finančnem prašanju. — Tako za denes v naglici, v kratkem pa obširneje poročilo.

Domače in razne vesti.

Našim naročnikom! Nekateri p. n. naročniki imajo še vse ali nekoliko plačati do konca I. semestra. — Prosimo jih, da zdaj storé svojo dolžnost. — Vsem p. n. naročnikom, kateri so nam kaj dolžni, naznaniti smo to v posebnih lističih, katere naj blagovolé dobro prečitati in se oziirati na njih zadržaj.

Upravništvo.

Cesarjev dar. Nj. Vel. cesar je podaril 300 gl. samostanu Benediktinarc v Trstu za popravo šolskega poslopja.

Imenovanje. Sodnijski pristav v Komnu g. Josip Wallenhof imenovan je okrajnim sodnikom v Komnu in sod. pristav v Tolminu g. Anton Gironcoli pl. Steinbrun imenovan je okrajnim sodnikom v Cirknem. Akoprem nobeden obeh gospodov ni Slovenec, pa sta našemu nsrodu pravična in sta se naučila našega jezika tako, da ga govorita in pišeta.

Seja mestnega zbora v sredo, dne 4. t. m. Pred vsem je zbor sprejel predlog, naj se zadrugi Vallon & Comp. podeli koncesija, da sme napraviti železnice na vrh (Drahtseilbahn) namreč na vrh Sv. Justa, na vrh Škorklje, na lovca, k Sv. Alojziju in na vrh Čarbole. Koncesija bode veljala za 32 let. Ali naše menenje je, da konsorcij Vallon težko kedaj izvrši to delo. Projektov imamo na stotine, ali kaj, ko denar noče milijonarjem izpod palca. Na to je asessor Pimpach prečital dolgi referat o tem, kako bi se Križanom pomagalo do vode; ali »parturiunt montes et nascitur ridiculus mus« — konečno

predlaga, naj se dovoli gl. 330.— za napravo vodnega rezervoarja v Križu. — Naš vrli poslanec Nabergoj je vsled tega predloga gospodo od magistrata prav ostro bičal, rekel, da po tolikih prošnjah in tolikih obetih in študijah nazadnje Križani vendar ne dobé nič, da se s takimi paljativni prav nič ne pomaga ubogej vasi. — On je vsled svojega lanskega predloga pričakoval, da se bode stvar vendar tako rešila, da ne bo Sv. Križ več pri vsake najmanjši suši trpel pomanjkanja vode, a prevaril se je, Križani bodo še morali hoditi uro daleč do morja po vodo in ko nastopi suša, bode moralo mesto trošiti na tisoče gl. da Križanom preskrbi vsaj toliko vode, da ne umrú za žejo, naj nastopi zopet suša, pa bo magistrat moral potrositi za dovažanje vode do 4000 gl., kakor se je to zgodilo v letu 1872. Saj tudi letos, dokler ni bilo dežja, moral je trošiti mestni erar na dan 36 gold. za vodo za Sv. Križ. Tako gospodarstvo ni nobeno gospodarstvo in da bi se bila potrosila zdaj tolika svota enkrat za zmetrom, bilo bi to boljše za mestni žep in za Križane. 'ako pa je še onih 330 gl. zavržen denar, ker kaluža, ki se bode zbirala v nasvetovanem rezervoarju, ne bo niti užitna.

Nabergojev govor so pohvalili sami zmerni italijanski listi, ker je bil istinito temeljit in zmeren, ali ker je le eno ital. besedo pogrešil, krohotali so se mu lahonski njegovi kolegi in njih »mob« na galeriji. To je italijanska kultural Ako Slovenec ne more italijansko govoriti tako gladko, kakor kak padovanski doktor, pač se temu ni čuditi, saj je uže to od naših poslancev preveč zahtevano, da morajo v tujem jeziku braniti pravice svojega naroda. Mi sploh nemamo potrebe ital. jezika in nemamo simpatije do njega, naravno torej, da je naša italijanščina prisiljena.

Sprejel se je potem predlog, da se osnuje na šoli v Skednju IV. slov. in II. ital. razred in dovolili so se dotični troški v znesku gl. 877. — G. Nabergoj je na to predsednika interpeliral, kedaj in komu se oddadó učiteljska mesta na novo ustanovljena. Predsednik je zagotovil odgovor v prihodnji seji.

Na to se je odbila prošnja učiteljev mestnih ljudskih šol zarad povišanja plač in so se ustanovile plače za osobe otroškega vrta Manzoni.

Novi poreški škof, kakor nam se piše z Dunaja, utegne biti te dni imenovan. Cesarju samemu je zelo veliko ležeče na tem, da pride na poreški vladin prestol mož, ne le po božje, temuč tudi po ljudske volji, tak mož, s katerim ne bodo zadovoljni le Italijani, temuč tudi Slovani. Vsled tega je poklical na avdienco goriškega vrhovnega pokneženega škofa, ki utegne še ta ali vsaj prihodnji teden na Dunaj priti.

Grški kralj se je pripeljal vtorek popoldne v Trst na krovu ladije »Amphitrite«. Grška tukajšna naselbina mu je pripravila slovesen sprejem ter najela Lloydove parnike »Danae«, »Lucifer«, »Mars« in »Arciduchessa Carlotta«, na katere je vkrcala štiri bande. Parniki so se odpeljali ob enej uri popoldne kralju naproti; ne krovih so bili: grški generalni kozul dr. Vitturi, vse osobe generalnega konzulata in odlični udje grške naselbine, pri »punta grossa« se je prikazala kraljeva ladija; ladije so potegnole na jambre grško narodno zastavo, bande so zaigrale grško narodno himno in vkrcani se zaorili grškemu kralju slavo. Kralj, ki je prišel z svojimi sinovi i nekaterimi gosposdi svojega spremstva na most, zahvaljeval se je neprestano na vse strani za nepričakovani srčni sprejem. Ko se je »Amphitrite« pred molom S. Carlo zakotila, peljal se je ces. kr. dežel. namestnik baron Pretis na krov, da je kralja pozdravil. Ob polu petih je prišel kralj na suho ter šel v grško cerkev Sv. Nikolaja, kder so zapeli »Te Deum« Zvečer pa je odpotoval na Dunaj, od kodar je uže včeraj v Peterburg odrinol. Kralja so spremljali vsi trije sinovi in obe hčerki.

Vabilo pekovskim pomočnikom. Podpisani uljudno vabi vse pekovske pomočnike v Trstu, da se vdeležé občnega zbora dne 11. junija 1884. v dvorani gostilne »al Giardinetta« na koncu starega akvedota. Začetek točno ob 3¹/₂ uri pop. dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Prečitjanje in potrditev pravil, katere se imajo predložiti vladi, da se osnuje pekovska zadruga.

Začasni odbor zadruga.

V Divačo novo jamo ogledati si odpotujejo na praznik sv. rešnjega telesa, 12. t. m. mnogi tukajšnji Nemci, mej njimi tudi pevec nemškega telovadnega društva »Eintracht«. — Nemci imajo se naravne lepote mnogo razuma.

Tržaške novosti.

Samotar. Štefan Botigec, klepar je prišel v sredo iz Reke, kder je delal, sopet domu v Trst. Ko pride zvečer domu, reče starišem, da je bolan in se poda spati. Drugi dan zjutraj se stariši niti ne zmejnijo zanj in gre do svojemu delu v mesto, a ko se oče vrne in pogleda v kuhinjo,

najde sina mrtvega, obešanega na kuhinjskih vratih. — Prišla je precej komisija v stanovanje Via Cattedrale št. 14. in dala odnesti mrtvega v mrtvašnico k Sv. Justu.

V morje padel je iz neprevidnosti 7 letni Emil Z. pri rudečem mostu, ali nek fakir je hitro skočil za njim in ga rešil ter peljal domu starišem.

Pijanec slehti so v nekej krčmi v ulici Solitaria. Mož je zaspal za mizo, a nek nepoznan potepuh je sedel pri njemu in mu iz žepa vkradel 4 gl., a ne zadosti na tem, tat je našel tudi priliko, da pijanca sezuje in mu odnese tudi čevlje.

Opera Carmen, zdaj pojó v gledališču »Politeama Rossetti« in prva pevkinja, gospa Frandin res dobro poje, tako sicer, da je gledišče vsak večer polno. — Včeraj je imela ta gospa svoj častni večer, krasnih vencev, šopkov, sonetov je kar deževalo, dobila je celo več dragocene zlatenine, a ko je pela nek komadič iz Fausta, je občinstvo ni hotelo tako gorko aplavovirati, kakor navadno, to je gospo vjezilo, in ko so jo prvokrat potem klicali na pozorišče, ni hotela priti in ravnatelj jo je moral se silo spraviti na oder; občinstvo to zapaživši je začelo neusmiljeno žvižgati in tako je oboževana osoba v hipu prišla z nebes v pekel, kakor prevzetni angelji. Ljudska dobrotnost hitro gine.

Spalil se je konj nekega majorja blizu bošketa, vrgel blapca raz sebe in dirjal v mesto ter pohodil 2 fantička, 8 in 11 letnega Emila in Ivana Bužiča, k sreči pa tako, da sta oba le malo ranjena ter se v kratkem ozdravita; a strah!

Policijski večer v Gleti hudo delca Jožefa Z. iz Klanca pri Komnu, ki je te dni pobegnil iz zapora v Tržiču (Monfalcone) in je zatožen zarad mnogih sleparij in tatvin.

Nesreča. Delalca Jernej Kralj in Jakop Ferluga, sta včeraj v kamnolomu De Rin na novi cesti užigala mine, a eno mino sta preveč nabasala in užgala se je poprej, nego sta računila; vsled tega sta bila oba močno ranjena in odnesli so ju na pol mrtva v bolnico. — Previdnost s prahom!

Policijsko. Vtorek je policija zaprla necega 15 letnega trgovskega učenca zaradi tatvine. — Mlado seme, kaj bo še? Nek potovalec iz Štirakega, ki je bil v postojnske jami, prišel je vtorek ogledat si tudi Trst in se peljal popoldne na parobrodu tudi v Miramar, ali ta izlet je bil drag, ker po potu mu je zmanjkal listnik, v katerem je bilo 100 gl. in pa 3 železniške karte. Ubogi človek je bil v zadregi in je moral precej telegrafovati domu, da mu pošljejo denarja. — Nekemu rokodelcu, ki stahuje v Riborgu št. 10, prišli so tatje v sobo, tam zaboj siloma odprli in rokodelcu odnesli zlato verigo z medaljonom in 31 gl. — V stanovanje nekega voznika v ulici S. Marco so se pritisotapili drzni tatovi; kajti znali so, da mož spi v sobi, katero so odprli; — a delali so tako tiho, da se ni prebudil in mu odnesli obleko, listnik z 300 gl., možnjico z 15 gl., uro, verigo, s kratka: pustili so nazega.

Izpred porotne sodnije. Še vedno traja obravnava proti dr. Clatto in Bechtingerju urednikoma »Solobarde«. — Obravnava je jako zanimiva in podučljiva, kajti pere se jako umazano perilo. Prihodnji kaj več o tem procesu.

Važno za stariše, ki imajo škrofulozne otroke. V Gorici obstoji poseben odbor, ki nabira denar v namen, da vsako leto pošlje nekoliko škrofuloznih otrok v Grado, da se tam kopljejo v morju, kar je skoraj edino zdravilo za tako nesrečne otroke. Letos sprejmejo brezplačno 30 takih otrok iz Primorskega, ki bodo do 6 tednov brezplačno in pod nadzorstvom uživali dobrote morske kopelji. — Pravi začetnik in oče tega podjetja je preblagorodni gosp. Paul pl. Bizzarro, odvetnik v Gorici. Kedor ima torej take otroke in jim želji pomagati, skoraj najboljšje stori, da se obrne do tega človekoljubnega gosпода.

Slovenec iredentar. Onega gostilničarja v Pomjanu, kateri je rekel na dan volitve v Pomjanu, da nema vina za Slovence, in ki se zove Sturman, prignali so žandarji te dni trdo uklenenega v Koper. Zakaj pa? Mož je nagovarjal volilce tako-le: »Kaj boste volili one šklavarje, ki delajo za Avstrijo, saj v par letih ne bo več gospodarja Avstrija tukaj, ampak pridejo Italijani in potem gorje Vam!« Tako agitujejo Lahoni v Istri, tako menenje cepijo posebno mladini v srce; potem pa jih še božkajo!

Manovri vojnega brodogva so se pričeli vtorek v puljskej luci. Trajali bodo 50 dni in izvrši se devet toček, večinoma pomorske taktične narave. Napravi se bifev na morji, bojevale se bodo oklopnice s torpednicami, brodogve napade trdnjavo na bregu, pri katerem napadu bode sodelovalo tudi vojaštvo na suhem. Cesarjevič Rudolf se vkrcá šele v začetku meseca julija za nekoliko dni. Namen teh velikih vaj je ta, da se presodi veljavnost oklopov in mašin i da se izurijo častniki in mornarični inženirji, i da se določijo še dvomljive točke, kako se je vesti pri napadih s torpedi in pri brambi zoper

te. Ti manovri imajo posebno razjasniti prašanje, kako se je vesti še majhni mornarici, katere prvi namen je bramba primorja, in ali so za b ambo boljše oklopnice ali torpednice.

Bazoviška Čitalnica napravi v nedeljo 8. t. m. tombolo s prav lepimi dobroti. Karte se bodo prodajale po 10 kr. v čitalničnih prostorih. Začetek ob 4 uri popoldne. Vstopnina je prosta. K obilnej udeležbi vabi Odbor.

Goriške novosti. Te dni se vrše v Gorici mestne volitve; v III. in II. razredu so izvoljeni vsi poprejšnji in tako bode menda tudi v I. razredu. Agitacija je mlačna, deležitev slaba, Slovenci niti ne volijo. — Te dni so našli po goriških ulicah na zidih prilepljene iredentovske plakate. — Kaj Čuki še vedno rogovili po Gorici? — Soča vsako leto terja svoje žrtve; te dni je utonil 7 letni deček iz Solkana in so našli njega truplo še le pri Podgori. — Na železniškem mostu čez Sočo se je na binkoštno nedeljo zgodila strašna nesreča. Nek delalec po imenu Kumar je šel pijan čez omenjeni most, najbrže je padel čez šine in tam zaspal; a kmalo predrda vlak in gre čez nesrečnega, ki je bil popolnoma razmesarjen in ostal v hipu mrtve.

Gledališki vlak iz Ljubljane v Prago. Nekoliko ljubljanskih rodoljubov se je združilo v ta namen, da napravijo gledališki izlet v Prago; pisali so vodstvu državne železnice, naj jim naznani dotične pogoje. Omenjeno vodstvo je takoj odgovorilo in so popojli prav ugodni. Zato se je sklenolo, da se osnuje poseben odbor v Ljubljani, ki vzame to stvar v roke in stopi v zvezo z rodoljubi po Slovenskem, da se lep namen sijajno izvrši.

Telegrami „Edinosti“.

Volosko, 7. junija, ob 10³/₄ uri zjutraj. — Slavoj Jenko enoglasno izvoljen narodnim poslancem 67 glasovi. — Živeli vrli volilci! — Iz Kopra. Oddalo se je 49 veljavnih glasov. **Spinčič** izvoljen z 49, **Križanec** z 48 glasov. Od nasprotni strani so prišli 4 volilci, ki so podali protest, katerega je pa komisija zavrgla in protestantom nazaj dala. Na to so nasprotniki odšli in niso volili.

Javna zahvala.

Vsled preblajenja dobil sem hudo in smrtno nevarno oteklino dušnika, katere je tako naglo naraščala, da ako bi mi gospod doktor Emil Fabjani, zdravnik Ajdovski ne prišel naglo in pripravno na pomoč, bila bi me gotovo zadušila; — zraven tega polotila se me je bila tudi plućnica, katero mi je gospod doktor znal v najkrajšem času ozdraviti.

Za to izražam gosp. zdravniku tu javno zahvalo in ga toplo priporočam slavnemu občinstvu oziroma kot uljudnega, postrežljivega zdravnika in veščaka svoje stroke.

V *Risfenbergu*, dne 4. jun. 1884.
Iv. Ličen.

Tržno poročilo.

Kava. — Kupčija je postala sopet mlahova, cene slabše in se pomikajo polagoma nazaj. Prodalo se je 1500 vreč Rio gl. 51 do gl. 66.—, 1100 vreč Santos po gl. 57 do gl. 63.—, Java velja gl. 67 do gl. 69.—, Moka gl. 98 do gl. 110.—, Portorico gl. 86 do gl. 105, S. Domingo gl. 60 do gl. 66.—, Ceylon plant. gl. 78 do 122.—, *Poper* gl. 80 do gl. 90.—.

Sladkor — mlahova kupčija, cene nespremenjene; prodalo se je 500 vreč po gl. 24 do gl. 28.

Sadje. — Pomeranče. limoni gl. 3 do gl. 7.—, mandlji gl. 85 do gl. 88, rožič gl. 6 do gl. 6¹/₂, fige v vencih gl. 11 do gl. 13.—, opaka gl. 11 do gl. 15.—, cvebe navadne gl. 10 do gl. 12, Elemé gl. 14 do gl. 24.—, Sultanina gl. 18 do gl. 34. — Sadje je letos jako ceno.

Olje — srednja kupčije po stalnih cenah. Namizno gl. 76 do gl. 88.—, jedilno gl. 43 do gl. 48.

Petrolje — neznatna kupčija po trdnih cenah; prodajalo se je te dni na debelo po gl. 9¹/₂ do gl. 9.90 — na drobno do gl. 10¹/₂.

Domači pridelki — sižol ma'o iskan in ga ponujajo mešanega po gl. 7.—, belega po gl. 9.—, rudečega po 9¹/₂ do gl. 10.—, bobinca po 10¹/₂.—, kanarina po gl. 11.—, koksa po gl. 12. — Maslo gl. 85 do gl. 95.— po kakovosti.

Žito. — Pšenica ruska gl. 9.80 do gl. 10.—, kuruza podonavska gl. 6.80.

Les — v dobrem obračtu. — Deske colarce štajerske kranjske gl. 62 do gl. 64, skurte gl. 50 do gl. 52.

Seno — je boljše obračtano; v zadnjem času so cene poskočile za 20 do 30 soldov; denes stane dobro konjsko seno gl. 1.40 do gl. 1.70.—; in ta cena se bode vzdržala, ako ne bodo Notranjci preveč silili se senom v Trst.

Borsno poročilo.

Borsa mirna, malo prometa, pri vsem tem so kurzi drž. parirjev jako trdni.

Dunajska Bors

dne 6. junija

Enotni drž. d. d. v bankovcih 80 gld 45 kr.	
Enotni drž. d. d. v srebru 81 » 30 »	
Zlata renta 102 » 10 »	
5% avst. renta 95 » 75 »	
Delnice narodne banke 859 » — »	
Kreditne delnice 309 » 10 »	
London 10 lir sterlin 122 » 05 »	
Napoleon 9 » 67 1/2 »	
C. kr. cekini 5 » 77 »	
100 državnih mark 59 » 60 »	

Poslano.)

Nekatere, moje sodelovanje proti od-daji vode Bistrica-Reka tako peče, da svoj erd uže očitno izjavljajo, češ kaj njemu voda mari, voda je naša. Kedor želi izvedeti ta „mari“ temu svetujem pogledati v deželno vodno postavo od dne 15. maja 1871., vzlasti naj pazno prečita §. 1. in §. 5. imenovane postave. Sicer pa vedite, da ljudskega blagari niti za 40.000 gld. prodajati ne bom, ker moje načelo je in ostane: z ljudstvom delati za ljudstvo; z njim častno stati ali pasti.

Sploh bodi vam pa povedano, da me vaše neslano zabavljanje ravno toliko briga, kolikor mačke mijavkanje.

Prem dne 5. junija 1884.

Anton Zaladaršič.

„Za takove članke je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon vелеva. Uredn.“

V Vertovini pri Ajdovščini.
Žago, mlin in stope za črešo in za ječmen, kakor tudi dotični vrti okoli mlina z vinogradom se dajo v najem s 1. avgustom. Pogoji se zvedo pri podpisnemu.

Jožef Živic v Škopem

(pošta Dutovlje).

Medjunarodna linija iz Trsta v Novi-Jork naravnost.

Veliki prvotrazredni parniki te linije vozijo redno v Novi-Jork in vprejemajo blago in potnike po najnižjih cenah in z najboljšo postrežbo.

V NOVI-JORK. Odhod iz TRSTA.

Parnik „East Anglia“, 3400 ton, a 5. dan julija.
Parnik „Germania“, 4200 ton, v 20. dan julija.
Popotniki naj se obnejo na

J. Terkuile,

generalnega pasažnega agenta.

Via dell'Arsenale 13, Teatro Comunale

v TRSTU.

Kajuta za potnike 200 gld. Vmesni krov 60 gld.
Zaradi vožnje blaga obrne naj se na
Emiliano d'Ant. Poglayen,
generalni agent.

Najbolje in najcenejše

POHIŠTVO

v bogatej zbirki pri

IGNACIJU KRON

TRST

Via al Teatro 1 (Tergesteo). 8-1

Ilustrirani ceniki se pošljejo kamor koli brezplačno in franko.

Alojzija Mayer-jeva

trgovina piva v STEKLENICAH v Ljubljani
priporoča izvrstno exportno mareno pivo iz pivovarne bratov Kozler-jev v zabojih po 25 in 50 steklenic.

Garantira se šest mesečna obstojnost tega piva.

C. k. privilegirano društvo

MIRODILNICA (drogerija) G. B. ANGELI-JA

v Trstu na lesnem trgu, 1
Ocenjena izdelovalnica čopičev:
zaloga oljnatih barv lastne priprave, firneža angleškega, francoskega, nemškega itd. itd., kakor tudi vrlo izbiri

mineralnih voda,
naravnost od virov naročene, vedno sveže, in jedina zaloga

Iaka firneža za kočije
iz ocenjene fabrike A. Lefranc-a v Parizu.
Žvepla I. vrste. 10-5

Drogerija
Girolama Hirsch-a
Via Ghenga nasproti „Lune“
Zaloga
romanskega žvepla I. vrste.

Lug „Fenice“ za perice po 20 kr. kilo. Barve, mleto z oljem in vodo. kakor tudi, barve suho-fino mleto I. vrste. Zidarski čopiči št. 8 po fr. 2 — jeden: firnež za kočije angleške fabrike Harland & sin v Londonu, konjski fluid od dr. Kwizda itd. 5-10

Priporočamo tudi Slovencem, naj si ogledajo bodoče dni prezanimivo

razstavo tujih živalij

raznih vrlo lepih vrst iz Indije in Japonskega ravnokar privedenih za tukajšno trdko

G. SINGER.

Odprta je od 10. ure dopoldne do 9. zvečer na velikem dvorišču nasproti
Giardino pubblico.

Budimska grenčica.

Priporoča se od najprvih zdravnikov strokovnjakov tujih in domačih, kot najuspešnejšo vodo grenčico vplivajočo na čiščenje krvi in na ono želodca. — Zamore se je vsak čas dobiti svežo po vseh trgovinah z mineralnimi vodami. 4-10

Lisniki
Bratje Loser
v Trstu.

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na eranic, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (15)

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; za naročilo in pošiljavo pa edino v lekarni **Cristofolotti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti in G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini.** Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Lekarnica Serravallo v Trstu.

Pirule Brerine oslobodujejo po malem emoroidnih zaprek, zapora, trdnosti, trebušnih bolezni, hudega riganja, histeričnega in hipohondričnega točenja srca, katero pride od lenosti sokov, glavnih bolezni in olajšavajo ženskam krvno čiščenje, dajajo trebuhu več snage ter poboljšavajo soke, zaradi česar so one koristne vsakemu brez izjemka. Siguren je pak lek proti hemoroidam.

Opomba. Da bode lažje gospodi lekarničarjem in mirodilničarjem avstro-ogerskega cesarstva dobiti prave **pirule Brerine** in vse leke, kateri se delajo v mojem laboratoriju, utemeljil sem v Trstu pri svojem pooblaščenem gospodu J. Serravallo občno skladišče za svoje izdelke, zato naj se odslej vsi obračajo za naročbe in cene na omenjenega gosp. Serravallo, kateri je pooblaščen utemeljiti tudi druge pomočne zaloge za to trgovino.

Carlo Castoldi,

lastnik Brerine lekarnice v Milanu.

Ceroti iz Brežije star v skušano sredstvo proti vsakovrstnim reumatičnim boleznim itd.

Anaterinska voda od F. Cortissia osobitost jako iskana, koja uzdržava usta zdrava in zobe bele. Ne da, da se napravi sreč, odjemlje slab duh, daja ustam svežost in osnažuje zobno meso. (8-8)

LA FILIALE IN TRIESTE

Stabilimento Austr. di Credito
per commercio ed industria.

VERSAMENTI IN CONTANTI
Banconote:

3 1/2 % annuo interesse verso preavviso di 4 giorni
3 1/2 % „ „ „ „ „ 8 „
3 1/2 % „ „ „ „ „ 30 „

Per le lettere di versamento attualmente in circolazione, il nuovo tasso d'interesse comincerà a decorrere dalli 27 corrente, 31 corrente e 22 Novembre, a seconda del rispettivo preavviso

Napoleoni:
3 % annuo interesse verso preavviso di 30 giorni
3 1/2 % „ „ „ „ „ 3 mesi
3 1/2 % „ „ „ „ „ 6 „

Banco Giro:
Banconote 2 1/2 % sopra qualunque somma
Napoleoni senza interessi

Assegni
sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Troppavia, Leopoli, Lubiana, Hermannstadt, Innsbruck, Graz, Salisburgo, Klagenfurt, Fiume Agram, franco spese.

Acquisti e Vendite
di Valori, divise e incasso coupons 1/2 %

Antecipazioni
sopra Warrants in contanti, interesse da convenirsi.

Mediante apertura di credito a Londra 1/2 % provvigione per 3 mesi.
• effetti 6 % interesse annuo sino l'importo di 1000 per importi superiori da Trieste, 1. Ottobre 1883 (62) —

Brez te varstvene snamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo smatrati kot **ponarejeno.**

Cvet Zoper trganje

po dr. Maliču,
je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žitcih, otekline, trpnele vde in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahvala Zalteva naj se samo cvetu zoper Varst. znamka, trganje po dr. Maliču s crvenim stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost vratobol prsne in pljučne bolezni; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši, nego vsi v trgovini se nabavljajočki soki in siropi. 20-14

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline 1 stekl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za ohranjanje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust 1 steklenica 40 kr.

Kričistilne Kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijano osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaznem želodcu, jetrih in obistnih boleznih, v škatljah 4 21 kr.; jeden zavojs 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavojs.

Naročila iz dežele izvrše se takoj v lekarni pri „samorogu“.

Jul. pl. Trnkóczy-ja
na mestnem trgu v Ljubljani.

Prodaja se iz proste roke v Gabrovci poleg Proseka

hiša z hlevom, šupo in dvoriščem z vodnjakom. Hiša ima I. nadstropje z štirimi sobami v I. nadstropju in v pritličju prostorna kuhinja z stanovanjem, pod kuhinjo prostorna klet, vse to proda se po jako nizki ceni, več pove podpisani

Matevž Penko,
3-2 lastnik pobištva.

Velika zaloga

MINERALNIH VOD

najveljavnejih vrečev

v novi lekarni

MARKA RAVASINI

na trgu pred postajo.

Najnovejši lekovi odličnih laboratorijev, narodne in zunanje specialitete, kemični izdelki in dišavine itd. itd. 5-6

Govori se talijansko, nemško, slovensko in francosko.

Tržaška hranilnica

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od 50 soldov do vsacega zneska vsak dan v tednu, razun praznikov, in sicer od 9. ure do 12. ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10. do 11. ure zjutraj. Obresti na knjižice 3 1/2 %.

Plačuje v torek, petek, soboto od 9. do 12. ure opoldne. Zneske do 50 gld. prav precej, zneske od 50 naprej do 100 gld. je treba odpovedati en dan poprej, zneske od 100 do 1000 gld. z odpovedjo 3 dni, čez 1000 gld. z odpovedjo 5 dni.

Eskomptuje menjice, domicilirane na tržaškem trgu po 3 1/2 %.

Posojuje na državne papirje avstrijske do 1000 gld. po 4 1/2 %.

više zneske v tekočem računu po 4 1/2 %.

Daje denar tudi proti vknjiženju na posestva v Trstu, obresti po dogovoru.

Trst, 24. marta 1883.

Gospodu Gabrijelu Piccoli,

lekaru v Ljubljani.

Vaša „Francova esenca“ je edino zdravilo, ki se mojemu želodcu prilaga. Po vsakem zavziti mi je lažje in bolje. Kamnje pri Černici 1883.

Josip Sordat, župnik

Enajst let se trpim za zabasanji in hemoroidah in ne poznam ga zdravila, da bi mi toliko pomagalo, kakor Vaša „Francova esenca“, za katero se vam najlepše zahvaljujem.

Ivan Zehrov, Gorenje Ležeče, Kranjsko

Prosim, da mi odmah pošljete 100 steklenic Vaše izvrstne „Francove esence“ Aleksandrija v Egiptu meseca avgusta 1883.

Marija Dolinsk.

Prosim uljudno za 24 steklenic Vaše „Francove esence“, ki je nedvomljivo najboljši pripomoček zoper kašelj, hemoroide, mrzlico v želodcu in gliste.

Pulj meseca decembra 1882

Josip vitez Scordili, c. k. policijski komisar.

Vaša „Francova esenca“ s sijajnim vspehom rabim. Prosim odmah za 24 steklenic na povzetje. 16-16

Trdnjava Ivanč na Hrvaškem avgusta 1883.

Josip Marinič, usnjarski mojster.

Francova esenca je pomagala že tisočim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in premenjalno mrzlico, zabasanje, hemoroide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, če se v pravem času ne ozdravi. Steklenica 10 kr.